

Dosarul nr. 2ra-1645/2021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. N. Russu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, R. Pulbere, O. Cojocaru)

Î N C H E I E R E

10 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Mihail Berezovschi și Olga Berezovscaia, reprezentați de avocatul Serghei Ciolacu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Berezovschi și Olga Berezovscaia împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Mihail Berezovschi și Olga Berezovscaia, reprezentați de avocatul Serghei Ciolacu și a fost menținută hotărârea din 30 decembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 15 octombrie 2020, Mihail Berezovschi și Olga Berezovscaia au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, solicitând constatarea faptului încălcării dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral.

În susținerea acțiunii reclamanții au indicat că, la 18 mai 2015, S.A. „Combinatul de Pâine din Bălți” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Olgăi Berezovscaia, Mihail Berezovschi, Î.I. „Turețchi”, intervenient accesoriu executorul judecătoresc Oleg Romah, notarul public Adrian Popovici cu privire la constatarea nulității contractului de vânzare-cumpărare nr. XXXX din XX aprilie XX, cu repunerea părților în situația anterioară încheierii contractului.

Au menționat că, prin încheierea din 25 mai 2015, prima instanță a admis cererea S.A. „Combinatul de Pâine din Bălți” de aplicare a măsurilor de asigurare și a fost aplicat sechestru asupra bunului imobil cu nr. cadastral XXXXXX, ce aparținea cu drept de proprietate Olgăi Berezovscaia și Mihail Berezovschi.

Au relatat că, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de S.A. „Combinatul de Pâine din Bălți” SA, prima instanța a stabilit peste 45 ședințe de judecată, prima fiind la 30 iunie 2015 și ultima la 30 decembrie 2019.

Au subliniat că, în ședința din 17 decembrie 2019, a fost examinată cererea „Combinatul de Pâine din Bălți” SA privind renunțarea la acțiune și încetarea procesului, iar prin încheierea din 30 decembrie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul central, a fost admisă renunțul la acțiune și a fost încetat procesul.

Au indicat că, nefiind de acord cu încheierea primei instanțe, la 20 ianuarie 2020, au declarat recurs împotriva încheierii din 30 decembrie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul Central, solicitând casarea acesteia și restituirea cauzei la rejudecare.

Au afirmat că, au declarat recurs la 20 ianuarie 2020, dar cauza civilă a fost transmisă la instanța de recurs abia la 02 iunie 2020, iar prin decizia din 27 iunie 2020 a Curții de Apel Bălți, au fost respinse cererile de recurs și a fost menținută încheierea din 30 decembrie 2019 a Judecătorei Bălți, sediul central.

Au susținut că, cauza civilă menționată nu a fost examinată într-un termen rezonabil, or, examinarea într-un termen de 5 ani nu poate fi considerată ca fiind rezonabilă din punct de vedere a termenului, ședințele de judecată s-au amânat de mai multe ori fără motiv întemeiat, se amânau pe termen excesiv de îndelungat, iar ședințele din 16 septembrie 2016, 06 martie 2017, 02 octombrie 2017, 07 martie 2017, 15 iunie 2017, 06 decembrie 2018, 11 martie 2019, 03 octombrie 2019 nu au avut loc din cauza că, judecătorul nu s-a prezentat la ședințele de judecată.

Au relatat că, chiar dacă demersurile de amânare din diferite motive au parvenit din partea participanților la proces, anume instanța de judecată este cea care decide asupra admisibilității acestora, iar cererile fără motive nu trebuiau a fi tolerate de instanță. Astfel, au considerat că, admițând amânarea ședințelor cu scopul exercitării unor drepturi procedurale, ei nu sunt vinovați de întreaga durată a procedurilor.

Au mai specificat că, la examinarea cauzei civile s-au comis mai multe erori procedurale care au dus la tergiversarea examinării, precum: examinarea cererilor de recuzare contrar prevederilor de la art. 52 alin. (5), alin. (6) din Codul de procedură civilă, amânarea neîntemeiată pe motiv că pentru ședința respectivă nu există dovada citării legale, părțile fiind anterior citate și prezente în ședința de judecată, sub pretextul imposibilității petrecerii ședinței în lipsa unei sau mai multor părți, în situația în care putea fi aplicate sancțiuni procedurale, examinarea cauzei în lipsa participanților la proces în baza înscrisurilor prezentate, consecințe ce urmau a fi suportate de părți, amânarea ședinței de judecată pe motivul depunerii cererii de revizuire a unei încheieri care nu se referă la fondul cauzei, amânarea ședinței de judecată până la soluționarea cererii de recuzare cu toate că, în conformitate cu art. 53 alin. (2) din Codul de procedură civilă, se amână pledoariile, stabilirea termenelor de judecată cu intervale excesive, fără a ține cont că cauza se examinează de un timp îndelungat și neprezentarea la ședințele de judecată a judecătorului.

Au solicitat reclamantii constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și apreciază quantumul despăgubirilor pentru prejudiciul moral suportat pentru examinarea cauzei într-un termen de 5 ani în mărime de 504000 de lei.

Prin hotărârea din 30 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea depusă de Mihail Berezovschi și Olga Berezovscaia, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 22 ianuarie 2021, Mihail Berezovschi și Olga Berezovscaia, reprezentați de avocatul Serghei Ciolacu au declarat apel împotriva hotărârii din 30 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul

Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii primei instanței cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii.

Prin decizia din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Mihail Berezovschi și Olga Berezovscaia, reprezentați de avocatul Serghei Ciolacu și a fost menținută hotărârea din 30 decembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a aplicat prevederile art. 6, § 1 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului, a conchis că, este întemeiată poziția primei instanțe care a concluzionat că, în speță nu a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei. Or, prima instanță corect a stabilit că, nu au fost admise amânări nejustificate ale ședințelor de judecată sau fixarea extinsă a termenilor de judecare a cauzei. Totodată, instanța de apel a punctat că, examinarea cauzei în termen rezonabil este doar una din componentele dreptului la un proces echitabil și prin urmare nu poate prevala asupra acestuia din urmă.

Din punct de vedere a complexității, instanța de apel a considerat că, cauză civilă a fost una dificilă, cu un grad avansat de complexitate, având în vedere pluralitatea participanților la proces. Pe cauza principală, inițial, au fost implicați reclamantul, reprezentantul reclamantului, trei pârâți, reprezentanții pârâților, doi intervenienți accesorii (notarul și executorul judecătoresc), ulterior, au intervenit administratorul provizoriu în legătură cu intentarea procedurii de insolvență față de pârâțul Î.I. "Turețchi" (f.d.231, vol. I), intervenientul accesoriu Agenția Relații Funciare și Cadastru (f.d.3, 5 vol. II), intervenirea avocatului Chitic Mariana (f.d.9, vol. II), intervenirea avocatului Canișcev Maria (f.d.13, vol. II), intervenirea notarului Adrian Popovici (f.d.5, vol. II). De asemenea, pe cauza principală au fost soluționate mai multe incidente procedurale, precum cererea de strămutare, cerere de suspendare, cerere de completare a cererii de chemare în judecată, cereri de recuzare, cerere de revizuire a încheierii.

La caz, instanța de apel relevat că, din analiza comportamentului lui Mihail Berezovschi și Olgăi Berezovscaia, instanța de judecată corect a apreciat că, Olga Berezovscaia și Mihail Berezovschi și-au manifestat tacit acordul cu termenii pentru care s-a amânat procesul și nu au obiectat împotriva amânării iar, schimbarea opiniei după finalizarea examinării cauzei ar putea fi apreciată sceptic și ca pe un interes pecuniar, iar privitor la conduita autorităților naționale, instanța de apel a notat că, în limita pretențiilor apelantului, nu au fost identificate careva acțiuni care au contribuit la durata examinării cauzei.

Instanța de apel a mai relatat că, ședințele de judecată au fost amânate din variate motive invocate de către participanții la proces: prezentarea contractului de vânzare-cumpărare, solicitarea unui termen pentru a face cunoștință cu materialele dosarului și a probelor reclamate, solicitarea unui termen de a face cunoștință cu raportul de evaluare, imposibilitatea continuării examinării cauzei în absența participanți la proces, cereri de amânare a ședinței, cerere de amânare înaintată de participantul nou în proces, cereri privind reclamarea probelor, imposibilitatea continuării examinării cauzei în lipsa probelor reclamate, cererea privind atragerea în proces a intervenientului accesoriu, solicitarea audierii executorului judecătoresc și a notarului. La fel, ședințele de judecată s-au amânat și în legătura cu expirarea timpului preconizat, amânarea pronunțării și deliberării.

Subsecvent, instanța de apel a constatat că, apelanții Mihail Berezovschi și Olga Berezovscaia nu au depus în instanță vreo cerere prin care să fi solicitat urgentarea examinării cauzei, probe contrare lipsind la materialele cauzei, circumstanță care este relevantă în raport cu pretențiile înaintate.

Astfel, pretențiile apelanților Mihail Berezovschi și Olga Berezovscaia formulate în acțiune nu confirmă violarea drepturilor instituite la art. 6 § 1 al Convenției, cu atât mai mult că, apelanții au avut calitatea de pârâți pe cauza principală și nu se a reține interesul stringent al acestora de a obține o soluție pe fond în termeni restrânși.

Reiterând cele expuse, instanța de apel a concluzionat că, în prezenta speță, lipsesc elementele încălcării dreptului lui Mihail Berezovschi și Olgăi Berezovscaia la judecarea cauzei civile în termen rezonabil, iar pe cale de consecință, lipsesc temeiurile de încasare a prejudiciului moral pretins or, repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenului rezonabil a cauzei se face doar în măsura în care se constată o atare încălcare și doar dacă ar fi fost confirmată o legătură de cauzalitate între dreptul încălcat și prejudiciul pretins.

La 15 septembrie 2021, Mihail Berezovschi și Olga Berezovscaia, reprezentați de avocatul Serghei Ciolacu, au declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia recurată, considerând-o neîntemeiată și ilegală, deoarece instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, iar soluția instanței de apel în sensul adoptat rezultată din interpretarea greșită a prevederilor legale ce guvernează raportul juridic litigios și circumstanțele probatorii ale dosarului, iar aceste încălcări în ansablu duc la necesitatea casării deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, instanța de apel a emis deciziei la 25 mai 2021 și expediată participanților la proces la 01 iulie 2021 (f.d.145-Vol.II), însă la materialele cauzei lipsesc înscrisuri care să probeze momentul recepționării acesteia de către recurenți. Totuși, la cererea de recurs a fost anexată copia plicului prin care i-a fost expediată decizia contestată avocatului recurenților și, potrivit ștampilei de pe acesta, decizia a fost expediată de fapt la 15 iulie 2021. (f.d. 154-Vol.II)

Astfel, având în vedere faptul că, recursul declarat împotriva deciziei din 25 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 15 septembrie 2021, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Prin notificarea din 29 septembrie 2021, Curtea Supremă de Justiție, în conformitate cu art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, a expediat intimatului copia recursului și l-a înștiințat despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Până la data examinării admisibilității recursului, Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu a depus referință prin care să-și exprime opinia referitor la recursul declarat.

Examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 din Codul de procedură civilă și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că, reieșind din prevederile art. 437 alin. (1), lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurenții nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel.

În acest context este de menționat faptul că, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt. Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurențelor, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Mihai Berezovschi și Olga Berezovscaia, reprezentați de avocatul Serghei Ciolacu.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de Mihai Berezovschi și Olga Berezovscaia, reprezentați de avocatul Serghei Ciolacu, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru